

HINTALOVON

Pro Bono Gyermejjogi Központ

A helyzet rövid leírása:

Szülők 1,5 évvel ezelőtt elváltak, két 14 éven aluli gyerekük van. A különélő szülővel való kapcsolattartás a válás után gond nélkül működött, azonban később a kisebb gyerek már nem akart kapcsolattartásra menni, mert a szülő nem figyelt oda rá a kapcsolattartások idején (folyton dolgozott, illetve rendszeresen megütötte, ha valami rosszat csinált). Az édesanya kérte a Gyermejjogi Központ tájékoztatását, hogy milyen lehetőségei vannak a gyerekek jogainak érvényesítésére.

Az anyát a következőkről tájékoztattuk:

Hangsúlyoztuk, hogy Alapítványunk gyermejjogi megközelítést alkalmaz, mely szerint függetlenül attól, ki keres fel minket, mi az ügyben érintett gyerekek érdekeit képviseljük. Ennek megfelelően, a gyerekek jogait, szükségleteit az általa leírt helyzetben az alábbiak szerint tudtuk értékelni:

1. A kapcsolattartás joga a gyermeket illeti meg.

A kapcsolattartás minden esetben a gyerekek joga (1991. LXIV. törvény 9. cikk). Joguk van mindkét szülővel kapcsolatot tartani, és ahhoz is joguk van, hogy szüleik minden lehetséges támogatást megadjanak számukra ehhez.

Az anya által leírtak alapján a gyermekeknek különböző megélésük van a kapcsolattartásokról és különbözően viszonyulnak ahhoz. Ez nem csak a szülő-gyerek viszonyában, de a testvérek közötti kapcsolatban is külön felelősséget ró a szülőre. Jogi szempontból azonban a gyerekek kapcsolattartási joga önálló - valamely gyerek esetén a különélő szülővel való kapcsolat akadályozottsága nem befolyásolja automatikusan a másik gyerek jogait. Tájékoztattuk, hogy amennyiben gyermeke számára nem biztonságos, veszélyeztető a kapcsolattartás jelenlegi formája, akkor nem kell és nem is lehet a kapcsolattartásra kényszeríteni (se fizikai erőszakkal, se érzelmi ráhatással), hiszen a kapcsolattartás minden esetben a gyermek joga.

2. Minden gyermeket megillet az erőszakmentes gyermekkorhoz való jog

Magyarországon zéró tolerancia van hatályban a gyermekbántalmazás és gyermekekkel szembeni erőszak valamennyi formájával szemben, az 1991. LXIV. törvény 19. cikk; 1997. XXXI. törvény 6.§ (5) alapján. A jogszabályi rendelkezések nem tesznek különbséget érzelmi, verbális és fizikai erőszak között - minden esetben érvényesülnie kell a gyerekek védelme alapelveinek. Amennyiben felmerült a gyermekbántalmazás gyanúja, a védelem kötelezettsége elsősorban a szülőjé, másodsorban pedig a gyermekvédelmi rendszeré.

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

A védelem kötelezettsége számos formában érvényesülhet - attól függően, hogy milyen típusú erőszakról van szó:

- az erőszakot alkalmazó szülő tájékoztatása, figyelemfelhívás
- a pozitív (erőszakmentes) gyermeknevelési technikák megismertetése, elsajátítása
- érzékenyítés az erőszak gyerekekre gyakorolt hatásáról
- támogatás az erőszakot alkalmazó szülőnek a saját szülői szerepben való megerősödés (és ezzel párhuzamosan az erőszakmentes gyermeknevelés) érdekében
- a bántalmazó, veszélyeztető helyzetek megszüntetése.

A fenti védő-óvó intézkedések egy része a szülők által is kezdeményezhető és igénybe vehető, más részük a gyermekvédelmi alapellátás (gyermekjóléti szolgálatok) kompetenciájába tartozik; és mindegyik alkalmazható és elrendelhető hatósági vagy gyermekvédelmi intézkedés keretében.

3. Bántalmazás, veszélyeztetés esetén a gyermeket az erőszaktól védjük és nem a kapcsolattartástól

Az 1. és 2. pontban ismertetett gyermekjog nem minden esetben verseng egymással, ha a kapcsolattartásoknál merül fel az erőszak gyanúja. Ahogyan az látható a 2. pontban, a kapcsolattartások során tapasztalható bántalmazás/erőszak megszüntetése nem csak a kapcsolattartások megszüntetésével érhető el.

A kapcsolattartások idejére vonatkozó bántalmazás gyanúja minden ilyen esetben kiegészül azzal a gyermek számára veszélyeztető, bántalmazó helyzettel, hogy a szülőktársak között fennálló elmélyülő konfliktus negatívan befolyásolja a gyerekek jóllétét. Az ilyen helyzetek mielőbbi, lehetőség szerint konszenzuson és a szülők közös erőfeszítésén alapuló megoldása tehát alapvető gyermeki érdek. Ehhez az alábbi technikákat szoktuk sikerrel ajánlani az érintett szülőknek:

- gyermekközpontú mediációs eljárás - a szülők között kialakult konfliktus feloldására, kapcsolattartás újraszabályozására
- szülő coaching - a saját szülői szerepük megerősítésére, amelybe tágabb családtagok is bevonhatók
- mindezek mellett nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek megfelelő (tényszerű) támogatást kapjanak a kialakult helyzetről

4. A gyermekeket megilleti a véleménynyilvánítás és a saját ügyben való részvétel joga

A 2013. V. törvény 4:148. § rendelkezik a gyerek döntésekbe való bevonásáról, amelynek értelmében a szülőknek a gyermek véleményét - korára, érettségére tekintettel - megfelelő súllyal figyelembe kell venniük.

HINTALOVON
Pro Bono Gyermejjogi Központ

5. A jogi eljárások tekintetében:

Tájékoztatottuk a szülőt, hogy a kapcsolattartás újraszabályozását hivatalos eljárásban, a bíróság előtt is kérheti (mivel még nem telt el 2 év a válás bíróság általi kimondásától), azonban felhívtuk a figyelmét, hogy a gyerekek érdekében a szülők közötti megegyezést javasoljuk, amely ügyvédi ellenjegyzéssel megerősítve egyenrangú a bírósági határozattal, a bíró jóváhagyása után.

A hatályos szabályozás értelmében a hivatalos eljárásban is először a közvetítést (mediációt) ajánlja fel a bíró - tehát a megegyezés lehetősége az eljárás megindítása után is adott.

Áttekintő jelleggel csatoltuk a rendelkezésünkre álló információk alapján a helyzetről kialakított gyermejjogi értékelésünk vázlatát:

Gyermejjogi kockázatok:

- a különélő szülővel való kapcsolat megszűnése, ami a gyerek számára alapvető veszteség
- erőszak-veszélyeztetés a kapcsolattartások idején vagy ahhoz kapcsolódóan
- testvérek közötti konfliktus lehetősége (a különélő szülővel való eltérő kapcsolat, kapcsolati mélység miatt)
- szülők közötti konfliktus elmélyülése, a szülők közötti kommunikáció megszűnése, akadályozottsága
- elhúzódo jogi eljárások, függő jogi helyzet kialakulása, szakértői vizsgálatok (a gyerekek bevonódása a felnőttek közötti konfliktusba)

Ártalomcsökkentés/ kárenyhítés	Megelőzés	Eljárás	Kezelés
-kapcsolattartás körüli problémák megbeszélése a szülők között - semleges támogató személy bevonásával (nem hivatalos / jogi eljárásban) -szülők érzékenyítése a gyerekek jogai, érdekei és szükségletei iránt -szülők közötti kommunikáció helyreállítása - tájékoztatás a gyermekekkel szembeni erőszakról	- ne induljon újabb eljárás - jogon kívüli megoldások keresése - tájékoztatás a lehetséges megoldásokról -szülők közötti kommunikáció helyreállítása	-kapcsolattartás újraszabályozása (mindkét szülő részéről) -kapcsolattartás pótlása/végrehajtása / bírságolás iránti kérelem (külön élő szülő részéről) - kiskorú veszélyeztetése büntetőeljárás bántalmazás gyanúja miatt (anya részéről) - kiskorú veszélyeztetése kapcsolattartás akadályozása miatt (külön élön szülő részéről) -védelembe vétel kezdeményezése a gyerekek veszélyeztetettségére hivatkozással (mindkét szülő +	-mediáció/egyezség -szülő coaching -gyerekek támogatása / véleményük meghallgatása - erőszakmentes tér létrehozása a kapcsolattartások körül

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

		gyermekjóléti szolgálat / gyámhivatal részéről)	
--	--	--	--

Hangsúlyoztuk továbbá az anya számára, hogy a gyerek jelzését arra, ha bántalmazás vagy erőszak éri, mindig komolyan kell venni, és mindent meg kell tenni a védelme érdekében. Tájékoztatuk, hogy Gyermekjogi Alapítványként nincsen lehetőségünk megítélni, hogy történt-e bántalmazás, ennek megállapítása minden esetben az eljáró hatóságok, gyermekvédelmi intézmények dolga.

Felhívtuk a figyelmét továbbá arra, hogy hiába van számos jogi eljárási lehetőség, azok jó része önmagában veszélyeztető lehet a gyerek számára, ezért a megelőzés-kezelés-ártalomcsökkentés dimenzióját hangsúlyoztuk elsődlegesen.